

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona	1	pesseta	trimestre
Fora	1'25	id.	id.
Extranger	1'50	id.	id.
Números solts, 10 céntims			

Administració y Redacció

SABATERIA-VELLA 2 1.er

ANUNCIOS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin á la Redacció, se'n donará compte en lo Setmanari.

Any 1.er

Dissapte 5 de Maig de 1894.

Núm. 5.

SECCIO POLITICA

DEL TESTAMENT OLÓGRAFO

Molt s' ha parlat del testament ológrafa, ab motiu del tristament célebre procés d' aquest nom. No aném ara á occupar-nos dels incidents, detalls y minucias qu' ab profusió ha donat á conèixer la premsa de tots colors. Volem solzament donar á conèixer, als llegidors del Setmanari l' arma ó instrument punible que l' legislador ha posat á la mà dels criminals, autorisant dintre la testamentsfacció la forma del testament ológrafa, que tant facilita la ja de sí fácil falsificació.

Un cop sabut que, de conformitat ab lo establert pel Códich, pod'n los majors de eta' fer testament, sens complir ni subjectarse á cap més requisit y solemnitat que escriure ells mateixos de sa má y lletra sa voluntat en paper sellat de l' any en que ho fassin y ab expressió de l' any, mes y die en que l' escriuen; no hi ha més sino pensar y reflexionar, sens apassionament de cap classe, pera veure ab claretat extraordinaria que, permetre l' otorgació, de semblants testaments dantoshi valor y eficacia jurídicas, es donar facilitats pera que adquireixi proporcions majors un dels delictes que per desgracia son més freqüents en los apais dels nostres crímens; un dels delictes que á Espanya, y en aixó Catalunya es Espanya, més desdixadament se troban encarnats en certes y determinadas naturalesas perversas, com es el de la falsificació.

Quan veyém que s' falsifican los bitllets de banch, los titols al portador, tot, tot; nostres grans llegisladors han considerat prudent introduir en lo Códich Civil lo testament ológrafa. Quan hi ha á Castella tants plets de nulitat de testaments fets ab condicions y requisits acumulats pèl temps y exigits per las lleys; han cregut los Estadistas de Madrid tenir asseguradas sas fortunas ab un acte pèl qui se trasmeten grans masses de bens, á títol gratuit, considerant com impossible que en comptes de son testament n' aparegui un altre d' un espavilat calígrafo.

Certament sembla poch méno qu' increible qu' aquestas consideracions no pesessin, pero ab forsa, en l' esperit de la Comissió de Códichs primer y després en lo del Govern; pero al contestar aquest en lo Senat, quan se discutia l' Códich, á certes objeccions formuladas per un distingit professor de dret, digué per boca d' un juriconsult tant illustre com lo Sr. Romeró Giron, que l' veritable périll sortia del ambient social en que vivim, en lo quí las perturbacions morals que s' produheixen en lo sentit de las falsificacions son massa extesas, perque sens dubte los ressorts morals d' aquesta societat estan molt malmenats y estan molt enardits los apetits materials; per lo que s' ha de lluytar ab ells tant en lo testament obert, com en lo tancat y com en lo ológrafa. Si l' estat social millora, anyadia, hi haurá méno falsificacions; si l' estat social empitjora, per més precaucions que s' prenguin, no deixará d' haberhi falsificacions.

Vaya una lógica y una manera d' argumentar. De modo que s' vá defensar en lo Senat lo testament ológrafa perque hi ha una perturbació del sentit moral y perque hi ha molts falsificadors. Nos sembla que seria lo mateix que si l' Ministre de la Governació presentés un Projecte de Lley pèl qui se manés que ls ciutadans deixessin obertas las portas á la nit, y al ser objectat en lo sentit de no ser aixó possible per haberhi molts lladres, espongués: no s' molestín vostés, ni s' preocupin, perque com aquí hi ha molts lladres, lo que veritablament interessa es corregir las costums. De segur que ningú tindria semblant contestació per un acte de cordura, quan lo procedent fora redoblar la vigilancia y pendre totas las midas per estar ab relativa seguretat dintre de casa: donchs, de la mateixa manera ocorre en orde á la otorgació de testaments ó manifestacions de la voluntat, essent lo lògich y racional pres-

criure tots aquells requisits que degudament garantisin que sia difícilissim, per no dir impossible, la suplantació de la voluntat. No obstant aixó, que l' sol bon sentit dicta, no sigui apreciat aixís per aquells sabis d' Ateneo y Academia, que no satisfets ab dictar pera son poble lleys tant sabias y tan bonas, se empenyan tots los dies, en contra de lo per nosaltres denegat, en regalarnos las mateixas lleys de que lls disfrutan; pero, en cambi, are, en sos anys criminals haurán de anyadirhi ¡Déu vullá que ns equivoquem! molts falsificacions de testaments ológrafos.

Si las consideracions abans ditas demostran que l' testament ológrafa es dolent en principi; dolent en sa essencia, dolent per se tant com per accidens; altrás consideracions demostran fins á l' evidencia que nó solzament es una planta perjudicial y nociva, sino, á més, una planta exótica en lo dret de Castella.

Que no té el testament ológrafa, si s' exceptúa la forma de testar permesa abans de la vigencia del Códich: als que gosán del for militar, precedents en la llegislació de Castella; basta per demostrarho la consideració de que, abans de la vigencia del dit Códich, no podia haberhi testament vàlit entre ls castellans y demás personas subjectes á son dret, sense l' intervenció de testimonis, y lo testament que pera esser vàlit necessita la presencia é intervenció de personas adornadas de certs y determinats requisits, pera que després de la mort del testador manifestin l' última voluntat d' aquest, radicalment se distingeix del testament ológrafa, que pera tenir tal caràcter no necessita més intervenció que la del mateix testador. Per consegüent, cauhen per falta de basa las afirmacions de certs autors y juriconsults que ns diuen que n lo Fucro Juzgo s' hi contenia lo testament ológrafa, ja que en aquest cos del dret visigóthic no s' regulava forma de testar més lliure, que la que, al passar á nostre *Recognoverunt Proceres*, va pendre l' nom de testament sacramental, y en aquesta manifestació d' última voluntat, com de tots es sabut, se necessita l' intervenció de testimonis pera que tinga forsa legal. No es méno cert, que lo que s' en diuen memorias testamentarias, ó sia aquells documents privats als quí lo testador se refereix en son testament, tampoch poden confondre's ab lo testament ológrafa; perque aquelles fan relació á un testament fet ab totas las solemnitats de la Lley, y portan generalment una contrassenya, que está continguda en lo testament al que fan relació, la que sola coneix lo testador; de manera que l' testador pot posar en son testament tota classe de garantias pera assegurar-se de que la memoria que després escriurá no será falsificada per los medis ab que tant fácil es falsificar aquestos documents: mentres que l' testament ológrafa queda indefens, sens altre testament solemne a que s' refereixi, sense contrassenya ni cap classe de defensa dintre las formalitats legals y extrictas á que deuen subjectarse los testaments regulars y solemnes: queda sol y abandonat á la disposició de la cobdicia, de la facilissima falsificació, de la suplantació y, per ll, de tots los medis que diàriament veyém surgir en aquesta societat moderna. Així, se deixa indefens lo dret de tantas familias, lo dret de tants fills y de tants menors; y, sobre tot indefensos los drets generals del ciutadà debant la perfidia de la falsificació.

Ab tot y aixó, passá l' Códich y ab tots sos defectes lo testament ológrafa; y perque, per una sola rahó; per lo de haver trobat aquesta forma de testar en lo Códich Napoleón, quin Códich ha sigut lo patró obligat de nostre Códich Civil havent sigut en molts de sas institucions servilment copiat, y se demostra que la rahó d' haver importat al Códich Civil lo testament ológrafa, no pot esser altre que la qu' havém apuntat; ab sols tenir en compte que semblant introducció s' oposa; però molt més, ab lo dret del Códich, que nó ab lo anterior á n' aquest cos de dret, ja que, al cap y á la ll, la llegislació anterior admetia las memorias testamentarias, no admesas per l' actual; la llegislació anterior permetia que s' fessin vàlidament testaments ab cinch testimonis, sense notari cas de no haberhi, y fins ab tres, y ab set testimonis sols habenthi ó no

en lo poble notari; mentres que la consignada en lo Códich solzament permet, deixant apart la forma ológrafa, que s' fassin testaments sense notari en lo cas d' una epidemia y en lo d' imminent périll de mbort del testador, y encare en aquestos casos no val si l' testador no mor dintre ls dos mesos següents al acabament de l' epidemia ó d' haver escapat de la enfermetat.

Nó: no hi ha armonia entre la forma ológrafa y las demás formas de testar, y es absurdo que quan lo llegislador, per por á las suplantacions de la voluntat, ha suprimit las memorias testamentarias y ha reduhit los cassos en que podían ferse testaments sense l' intervenció d' un notari en los denominats comuns y ha prohibit en absolut l' otorgació dels especials sense l' intervenció de certs funcionarios; vinga, en cambi, á autorisar la forma que s' mes fácil poder esser falsificada, y contra quina falsificació es imposible prevenirse, desde l' moment que, segons lo establert pèl mateix Códich, han quedat suprimidas, en la ocasió en la que mes valor podrian tenir y més utilitat portar, las clausulas *ad cautelam*, ó derogatorias, ó sia aquellas en que l' testador disposa que no valga la revocació del testament, si no la fá ab certas paraulas ó senyals.

Vulla Déu qu' algun die no haguém de temer, com avuy las aberracions y erradas d' aquellas privilegiadas inteligencias, que actuan desde la Capital de la Monarquia de llegisladors de totas las regions, encare que sovint no coneixin son dret, sas tradicions, sas costums y peculiarissim modo d' esser; y que ni sols ensertan á llegistar per la terra que ls ha vist naixer. Vullaho Déu; donchs es molt trist y dolorós que haguém de temer, com passa avuy, que ab lo pretext de sernos aplicable en últim terme y en concepte de supletori lo Códich civil, se vullan suposar valits á Catalunya, los testaments otorgats en forma ológrafa, que die vindrá que succehirá; com está succehint ab la institució del Conçell de familia, institució que si á Castella significa la introducció del parlamentarisme en lo dret de familia, no encaixa ab l' actual organizació de la tutela y curatela á Catalunya.

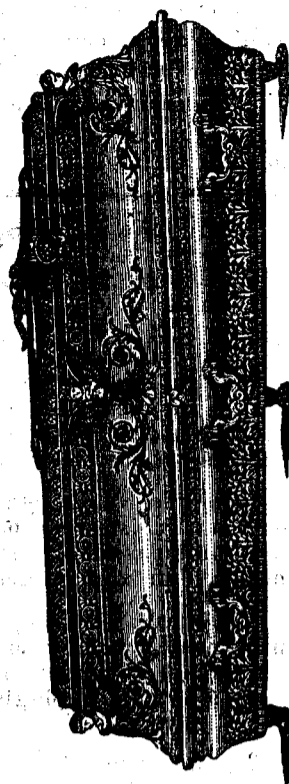
Som los catalans los qu' hem de mirar ab rezél la forma ológrafa de testar, per més que la llegislació catalana s' ha distingit sempre per una gran sencillesa de formes en la manera d' otorgar las ultimas voluntats, encare que exigint sempre las indispensables y precisas pera evitar tota suplantació; ja que, en téis general requereix l' intervenció de Notari ab sols dos testimonis y set en lo testament del cego, y á falta de Notari l' intervenció del Párroco ó sacerdot ab veritables atribucions noterials, á diferencia de lo que succeheix á Aragó y Navarra, ahont es menester adverar lo testament otorgat per lo Párroco; y son los catalans los que, tenint una llegislació que tant se distingeix per la sobrietat de formas, en termés que, diguemho d' una vegada, admet y regula una veritable forma ológrafa de testar, devém temer que se ns vulgui imposar lo testament ológrafa del Códich Civil.

Si Catalunya, sense necessitat d' anar á copiar servilment lo Códich Napoleón, desde antiquissims temps ha tingut como una de sas formas de testar, la coneguda ab lo nom de testament *inter liberos*; per lo quí una persona pot disposar de sos bens entre sos fills y demás descendents, sense subjectarse á més requisit ni solemnitat que escriure de sa má y lletra la data del testament, los noms dels instituhits y las parts qu' á cada hun se senyalan, escribintho tot ab lletres y nó ab números ó guarismes.

Però, nóis bé, que pera que aquesta forma ológrafa de testar tinga efecte, s' exigeix que ls instituhits sian descendents; de manera que en lo cas d' haberhi un llegat á favor de l' esposa, es menester pera que sia vàlit l' intervenció de testimonis. Quanta diferencia no hi ha entre aquesta forma de testar y el testament ológrafa del Códich. Segons aquest, los instituhits poden esser qualsevol personas y, en lo testament *inter liberos* solament los descendents. De manera que encare falsificant un testament *inter liberos* lo resultat seria no sortir los bens d' entre ls descendents del suposat testador.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA NEOTAFIA

En aquest gran establiment s'hi troba a totes horas un assortit complet de baguls folrats, de totes mides, des de l'infim preu de cinch pessetas en amunt. S'envian a domicili. Dirigirse a **LA NEOTAFIA**, Cort-Real.—18.—GERONA.

LA PUBILLETA

COMEDIA EN DOS ACTES,
Preu: 1'50 pessetas

Se venen totes en la llibreria de D. Joseph Franquet y Serra, carrer de la Argenteria, número 26.—GERONA.

Depòsit de baguls

SE VESTEIXEN Y VETLLAN MORTS

PREUS SUMAMENT MODICHS

LLEÓ SABADÍ.—23, Ballesterias, 23.—GERONA

LLEÓ AUDOUARD

CIRUGIA-DENTISTA

Carrer de la Forsa, núm. 1, principal

Curació de las enfermetats de la boca.
Empastres, orificacions, etc.
Extraccions sense dolor.—Dentaduras artificials.

Máxim Fernandez

PERRUQUER DE S. M.

Aygua Minóxima vegetal pera tenyir lo cabell. No té rival en lo mon, perquè á més de sos efectes maravellosos, no taca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich, se ven en dita perruqueria,
24, RAMBLA DE LA LLIBERTAT, 24
GERONA

Grans rebaixas al engrós.

També s'hi troba en venda en dit establiment la

Tintura americana instantánea

SABATERIA

DE

JOSEPH M.^A VENTÓS

Calsat pera senyors, senyoras y nens.
Especialitat pera 'l que s'encarregui expressament.

Establiment de Don Pere Prunell

S'hi trobará un gran assortit de camisas, corbatas, colls y punys, sedas y llanas y demás articles de novetat pera vestits de senyora.

PREUS LIMITADISSIMS

Voltes de la Rambla, cantonada al carrer de Besadó, 26, Gerona

JOAN GRIVÉ

Progrés (carrer Nou) 10, Gerona

Aparatos d' il-luminació per gas y petroli.
Serveys complets de cuyna. Cereria.
Instalacions de para-llamps, campanetas eléctricas y teléfonos, á preus limitadissims.

ESTABLIMENT Y TALLER DE PAU CASSÀ

PINTOR Y EMPAPERADOR

Magnífichs mostruaris de papers pera decorar habitacions desde 25 céntims á 30 pessetas la pesa.

Cromos, motlluras, y trasparentes cuadros

Novetat, bon gust y economia

Gerona.—Baixada del Pont de pedra, 14

ESTABLIMENT

DE

Don Francisco Sabater

SOMBRERERIA

S'han rebut las últimas novetats per la próxima temporada; los preus sumament económicos.

CAMISERIA.—SASTRERIA PER NOYS.

Especialitat en trajos pera col-legials

3, Rambla d' Alvarez, 3

FILL DE FRANCISCO VILARDELL Y COMP.^{IA}

SALT

MOLI FARINER

SISTEMAS AUSTRO-HUNGAR Y DE MOLAS

Tant per l' un com per l' altre sistema 's fan las moltas á preus sumament módichs.

COL-LECCIÓ DE FOTOGRAFIAS

DEL

Monastir de Santa Maria de Ripoll

Se venen á una pesseta cada una en la llibreria de Joseph Franquet y Serra.

ARGENTERIA, 26, GERONA

LO GERONÉS

SETMANARI PORTA-VEU DEL "CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA,"

Redacció y Administració: Sabateria Vella, número 2, primer

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	.	1	pesseta	trimestre
Fora	.	1'25	idem	idem
Extranger.	.	1'50	idem	idem

NÚMEROS SOLTS 10 CÈNTIMS